

Załącznik do obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 31 stycznia 2022 r. znak: WOPN.6322.3.2022.PW.AA

TYMCZASOWE CELE OCHRONY DLA SIEDLISK PRZYRODNICZYCH BĘDĄCYCH PRZEDMIOTAMI OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 WIĄZOGÓRA PLH320066, WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW UTRZYMANIA LUB ODTWORZENIA WŁAŚCIWEGO STANU OCHRONY

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Uwagi
3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni co najmniej 5,6 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.	Źródło danych: dokumentacja PZO (2021). Mniejsza powierzchnia siedliska 3160 w obszarze jest przede wszystkim wynikiem większej dokładności kartowania terenowego. Dotychczas podawana powierzchnia siedliska 3160 była przeszacowana (za powierzchnię siedliska przypuszczalnie błędnie podano całą działkę ewidencyjną jeziora, w której obręb wchodzi także inne siedliska przyrodnicze).
	Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie oceny FV wskaźnika. Roślinność typowa dla zbiorników dystroficznych (w tym płatów z <i>Nuphar pumila</i>), możliwy zupełny brak roślin wodnych.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3160 (2012). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Rodzime gatunki ekspansywne	Utrzymanie oceny FV wskaźnika. Brak gatunków ekspansywnych.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3160 (2012). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Obce gatunki inwazyjne	Utrzymanie oceny FV wskaźnika. Brak gatunków obcych i inwazyjnych, dopuszcza się nieliczną obecność <i>Elodea canadensis</i> .	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3160 (2012). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Barwa wody	Utrzymanie co najmniej oceny U1 wskaźnika. 51-100 mg Pt/dm ⁻³ (barwa wody brązowa lub ciemnobrunatna, klarowna lub o niewielkiej mętności).	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3160 (2012). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Konduktywność (przewodnictwo)	Utrzymanie oceny FV wskaźnika.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3160 (2012).

	elektrolityczne)	Przewodność < 100 μ S/cm.	Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Odczyn wody	Utrzymanie oceny FV wskaźnika. pH 5 – 7	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3160 (2012). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Melioracje	Utrzymanie oceny FV wskaźnika. Dwa rowy melioracyjne, znacznie zamulone, bez wpływu na stan siedliska.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3160 (2012). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Wskaźnik hydrochemiczny HDI	Utrzymanie co najmniej oceny U1 wskaźnika. HDI = >40 <50.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3160 (2012). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Ogólny cel ochrony	Utrzymanie oceny ogólnej co najmniej U1 (stan niezadowolający) jeśli pozwolą na to naturalne procesy.	Siedlisko reprezentowane w obszarze przez jeden naturalny zbiornik wodny (Jezioro Czarne). Obecna ocena ogólna siedliska w obszarze to U1 (stan niezadowolający), wynikająca z obniżonej oceny wskaźników kardynalnych: barwy oraz HDI. Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie lub poprawę aktualnego stanu wskaźników. Osiągnięcie oceny FV zależne w dużej mierze od czynników naturalnych, w tym klimatycznych.
7110* Torfowiska	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni co najmniej 2,6 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.	Źródło danych: dokumentacja PZO (2021). Siedlisko nie wykazywane dotąd w obszarze głównie z powodu braku szczegółowych diagnoz fitosocjologiczno-siedliskowych oraz błędnego kwalifikowania za siedlisko 7140. Znaczenie siedliska w obszarze bardzo istotne z punktu widzenia ochrony cennych walorów ekosystemów torfowiskowych powiązanych ekologicznie. Wymaga dodania do listy przedmiotów ochrony.

wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) ¹	Gatunki charakterystyczne	<p>Utrzymanie oceny FV.</p> <p>W płatach siedliska występują co najmniej 2 gatunki typowych roślin naczyniowych oraz 3 gatunki torfowców spośród niżej wymienionych: <i>Drosera rotundifolia</i>, <i>Oxycoccus palustris</i>, <i>Andromeda polifolia</i>, <i>Ledum palustre</i>, <i>Eriophorum vaginatum</i>, <i>Carex limosa</i>, <i>Erica tetralix</i>, <i>Empetrum nigrum</i>, <i>Aulacomnium palustre</i>, <i>Polytrichum strictum</i>, <i>Sphagnum fallax</i>, <i>Sphagnum magellanicum</i>, <i>Sphagnum rubellum</i>, <i>Sphagnum fuscum</i>, <i>Sphagnum papillosum</i>, <i>Sphagnum capillifolium</i>, <i>Odontoschisma sphagni</i>.</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 50% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7110 (2010). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Pokrycie i struktura gatunkowa torfowców	<p>Utrzymanie ocen na poziomie FV albo U1.</p> <p>Łączne pokrycie torfowców przekracza 50%. W tym udział gatunków najbardziej typowych (np. <i>Sphagnum magellanicum</i>, <i>Sphagnum rubellum</i>, <i>Sphagnum fuscum</i>, <i>Sphagnum papillosum</i>, <i>Sphagnum capillifolium</i>) to min. 40% udziału wszystkich gatunków (FV).</p> <p>Udział typowych torfowców na poziomie min. 5% przy pokryciu torfowców min. 20% (U1).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% stanowisk siedliska w obszarze oraz oceny U1 wskaźników w obrębie co najmniej 50% stanowisk.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7110 (2010). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Obce gatunki inwazyjne	<p>Utrzymanie oceny FV.</p> <p>Brak gatunków inwazyjnych.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7110 (2010). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).

¹ Siedlisko bardzo istotne z punktu widzenia walorów i specyfiki obszaru, wymaga dodania do listy przedmiotów ochrony, występuje w kompleksach torfowiskowych w mozaice z płatami 7140, 7120, 91D0

		Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.	
	Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	Utrzymanie oceny FV. Brak gatunków ekspansywnych (np. <i>Molinia caerulea</i> , <i>Calluna vulgaris</i>). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7110 (2010). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Odpowiednie uwodnienie	Utrzymanie oceny U1. Poziom wody mierzony w piezometrze conajmniej od 10 do 30 cm poniżej gruntu. Utrzymanie ocen co najmniej U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7110 (2010). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021). Przy ew. braku możliwości podjęcia działań ochrony czynnej lub mimo ich podjęcia osiągnięcie celu dodatkowo uzależnione od warunków klimatycznych.
	Struktura powierzchni torfowiska (obecność dolinek i kęp)	Utrzymanie oceny U1. Zubożone strukturalnie mszary kępkowo-dolinkowe lub mszary kępkowo-dolinkowe z erodującymi kępkami. Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7110 (2010). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Pozyskanie torfu	Utrzymanie oceny U1. Widoczne ślady pozyskiwania torfu w przeszłości na znacznej powierzchni płatów siedlisk, obecnie bez pozyskiwania torfu. Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie wszystkich stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7110 (2010). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Melioracje odwadniające	Utrzymanie oceny U1. Obecna sieć starych rowów, nie konserwowanych od wielu lat, obecnie w niewielkim stopniu oddziałująca na warunki	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7110 (2010). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).

		wodne torfowisk. Utrzymanie oceny co najmniej U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.	
	Obecność krzewów i drzew	Osiągnięcie oceny FV. Pokrycie podrostów drzew i krzewów < 10%. Akceptowany znaczny udział <i>Ledum palustre</i> nieprowadzący do wyraźnej sukcesji w kierunku boru bagiennego. Osiągnięcie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7110 (2010). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Ogólny cel ochrony	Utrzymanie oceny U1 oraz dążenie do osiągnięcia oceny FV jeśli realna będzie poprawa uwodnienia poprzez możliwe zabiegi ochrony czynnej oraz jeśli pozwolą na to procesy naturalne, w tym kluczowe czynniki klimatyczne.	Siedlisko reprezentowane w obszarze przez zubożone strukturalnie mszary kępkowo-dolinkowe <i>Andromeda-Sphagnetum magellanicum</i> lub mszary kępkowo-dolinkowe <i>Eriophorum vaginatum</i> – <i>Sphagnum fallax</i> . Główną przyczyną obniżonej oceny siedliska w obszarze są pogorszone warunki wodne oraz ślady dawnego pozyskiwania torfu oraz meliorowania torfowisk. Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie lub podniesienie aktualnego stanu wskaźników aż do ewentualnego uzyskania oceny ogólnej FV.
7120 Torfowiska wysokie, zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni co najmniej 5 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7120 (2015). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021). Znacznie większa powierzchnia siedliska 7120 w obszarze jest przede wszystkim wynikiem większej dokładności kartowania terenowego, ponadto część płatów siedliska była dotąd uznawana za siedlisko 7140.
	Gatunki charakterystyczne torfowisk wysokich	Utrzymanie oceny U1. W płatach siedliska występuje co najmniej 1 gatunek typowych roślin naczyniowych oraz 1 gatunek torfowca spośród niżej wymienionych: <i>Drosera rotundifolia</i> , <i>Oxycoccus palustris</i> , <i>Andromeda polifolia</i> , <i>Ledum palustre</i> , <i>Eriophorum vaginatum</i> , <i>Carex limosa</i> , <i>Erica tetralix</i> , <i>Empetrum nigrum</i> , <i>Sphagnum magellanicum</i> , <i>Sphagnum rubellum</i> , <i>Sphagnum</i>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7120 (2015). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).

		<p><i>fuscum, Sphagnum papillosum, Sphagnum capillifolium.</i></p> <p>Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	
	Gatunki dominujące	<p>Utrzymanie oceny FV.</p> <p>Mniej więcej równy udział ww. gatunków z klasy <i>Oxycocco-Sphagnetea</i> z przedstawicielami torfowisk minerogenicznych. Gatunki obce ekologicznie sporadyczne lub nieliczne.</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7120 (2015). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).</p>
	Pokrycie i struktura gatunkowa mchów	<p>Utrzymanie oceny U2.</p> <p>Mimo znacznego pokrycia torfowców typowe gatunki wysokotorfowiskowe (kępkowe) nie występują lub występują sporadycznie.</p> <p>Utrzymanie oceny U2 wskaźnika w obrębie wszystkich stanowisk siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7120 (2015). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).</p> <p>Wskaźnik może ulec poprawie bez ingerencji człowieka, w efekcie sukcesji naturalnej, przy polepszeniu lub zachowaniu niepogorszonych warunków abiotycznych (m.in. bilansu opadów).</p>
	Obce gatunki inwazyjne	<p>Utrzymanie oceny FV.</p> <p>Brak gatunków inwazyjnych lub gatunki o niskim potencjalnie inwazyjności występują pojedynczo.</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7120 (2015). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).</p>
	Gatunki ekspansywne roślin zielnych	<p>Utrzymanie oceny FV.</p> <p>Gatunki ekspansywne (np. <i>Molinia caerulea, Calluna vulgaris</i>) zajmują < 25% pokrycia.</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 50% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7120 (2015). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).</p>

	Obecność krzewów i podrostu drzew	<p>Osiągnięcie oceny FV.</p> <p>Łączne pokrycie krzewów i podrostu drzew < 10%.</p> <p>Osiągnięcie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7120 (2015).</p> <p>Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).</p>
	Udział dobrze wykształconych płatów siedliska	<p>Utrzymanie oceny U2.</p> <p>Brak typowo wykształconych płatów siedliska z obecnością torfowców wysokotorfowiskowych (kępkowych).</p> <p>Utrzymanie oceny U2 wskaźnika w obrębie wszystkich stanowisk siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7120 (2015).</p> <p>Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).</p> <p>Wskaźnik może ulec poprawie bez ingerencji człowieka, w efekcie sukcesji naturalnej, przy polepszeniu lub zachowaniu nie pogorszonych warunków abiotycznych (m.in. bilansu opadów).</p>
	Stopień uwodnienia	<p>Utrzymanie oceny U1.</p> <p>Poziom wody mierzony w piezometrze w stosunku do powierzchni torfowiska w przedziale od -20 do -40cm.</p> <p>Utrzymanie lub osiągnięcie ocen U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7120 (2015).</p> <p>Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).</p> <p>Przy ew. braku możliwości podjęcia działań ochrony czynnej lub mimo ich podjęcia osiągnięcie celu dodatkowo uzależnione od warunków klimatycznych.</p>
	Pozyskanie torfu	<p>Utrzymanie oceny U1.</p> <p>Widoczne ślady historycznej eksploatacji torfu. Brak pozyskiwania torfu obecnie.</p> <p>Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie wszystkich stanowisk siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7120 (2015).</p> <p>Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).</p>
	Melioracje odwadniające	<p>Utrzymanie oceny U1.</p> <p>Widoczne ślady historycznych melioracji w niewielkim stopniu oddziałujących na obecne warunki wodne torfowisk (niemniej pewne skutki dawnych melioracji trwałe i raczej nieodwracalne).</p> <p>Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie</p>	<p>Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7120 (2015).</p> <p>Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).</p>

		wszystkich stanowisk siedliska w obszarze.	
	Ogólny cel ochrony	Utrzymanie oceny U2 oraz dążenie do osiągnięcia oceny U1 jeśli realna będzie poprawa uwodnienia poprzez możliwe zabiegi ochrony czynnej oraz jeśli pozwolą na to procesy naturalne, w tym kluczowe czynniki klimatyczne.	Siedlisko reprezentowane w obszarze przez typowe mszary kępkowo-dolinkowe <i>Andromedo-Sphagnetum magellanicum</i> lub zubożone mszary kępkowo-dolinkowe <i>Eriophorum vaginatum</i> – <i>Sphagnum fallax</i> . Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie lub podniesienie aktualnego stanu wskaźników do uzyskania oceny ogólnej U1.
7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea nigrae</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni co najmniej 33 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.	Zródło danych: dokumentacja PZO (2021). Mniejsza powierzchnia siedliska 7140 w obszarze jest przede wszystkim wynikiem większej dokładności kartowania terenowego, ponadto część stanowisk siedliska błędnie dotychczas kwalifikowanego jako 7140 została uznana za siedliska: 7110, 7120, 3160, 91D0.
	Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie oceny FV. W płatach siedliska występuje co najmniej 6 gatunków charakterystycznych, lub mniej ale o pokryciu > 50%. Występowanie w mozaice gatunków wysokotorfowiskowych uznaje się za sytuację naturalną (gatunki te także uwzględnia się jako charakterystyczne przy ocenie wskaźnika). Są to m.in. następujące gatunki: <i>Eriophorum angustifolium</i> , <i>Rhynchospora alba</i> , <i>Scheuchzeria palustris</i> , <i>Calla palustris</i> , <i>Carex canescens</i> , <i>Carex limosa</i> , <i>Carex lasiocarpa</i> , <i>Comarum palustre</i> , <i>Menyanthes trifoliata</i> , <i>Carex nigra</i> , <i>Agrostis canina</i> , <i>Hydrocotyle vulgaris</i> , <i>Sphagnum fallax</i> , <i>Sphagnum angustifolium</i> , <i>Sphagnum cuspidatum</i> , <i>Sphagnum teres</i> , <i>Sphagnum flexuosum</i> , <i>Straminergon stramineum</i> , <i>Calliergonella cuspidata</i> , <i>Polytrichum commune</i> . Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7140 (2012). Zródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Gatunki dominujące	Utrzymanie oceny FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7140 (2012).

		<p>Dominują gatunki charakterystyczne dla siedliska lub brak dominanta, lecz przeważają gatunki charakterystyczne.</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Pokrycie i struktura gatunkowa mchów	<p>Utrzymanie oceny FV.</p> <p>Całkowite pokrycie mchów przekracza 50% (w tym w strukturze mchów co najmniej 50% udziału mają torfowce).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7140 (2012). Zródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Obce gatunki inwazyjne	<p>Utrzymanie oceny FV.</p> <p>Brak gatunków inwazyjnych.</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7140 (2012). Zródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Gatunki ekspansywne roślin zielnych	<p>Utrzymanie oceny FV.</p> <p>Gatunki ekspansywne (np. <i>Molinia caerulea</i>, <i>Phragmites australis</i>) nieliczne.</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7140 (2012). Zródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Obecność krzewów i podrostu drzew	<p>Osiągnięcie oceny FV.</p> <p>Pokrycie krzewów oraz podrostów drzew < 5%.</p> <p>Osiągnięcie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7140 (2012). Zródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Stopień uwodnienia	<p>Utrzymanie oceny U1.</p> <p>Poziom wody mierzony w piezometrze w stosunku do powierzchni torfowiska w przedziale między 10 – 20 cm poniżej gruntu.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7140 (2012). Zródło danych: dokumentacja PZO (2021). Przy ew. braku możliwości podjęcia działań ochrony czynnej lub mimo ich podjęcia osiągnięcie celu dodatkowo uzależnione od warunków klimatycznych.

		Utrzymanie oceny na poziomie co najmniej U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 50% stanowisk siedliska w obszarze.	
	Pozyskanie torfu	Utrzymanie oceny U1. Widoczne ślady historycznej eksploatacji torfu. Brak pozyskiwania torfu obecnie. Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie wszystkich stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7140 (2012). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Melioracje odwadniające	Utrzymanie oceny U1. Widoczne ślady historycznych melioracji w niewielkim stopniu oddziałujących na obecne warunki wodne torfowisk (niemniej pewne skutki dawnych melioracji trwale i raczej nieodwracalne). Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie wszystkich stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7140 (2012). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Ogólny cel ochrony	Utrzymanie oceny U1.	Siedlisko reprezentowane w obszarze przez różnorodne zbiorowiska, m.in.: <i>Sphagno-Caricetum rostratae</i> , <i>Eriophoro angustifoli-Sphagnetum recurvii</i> , <i>Rhynchosporium albae</i> , <i>Caricetum lasiocarpae</i> . Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie lub podniesienie aktualnego stanu wskaźników. Osiągnięcie właściwego stanu (FV) jest trudne do przewidzenia ze względu na obniżoną do U1 ocenę ogólną wskaźnika kardynalnego „stopień uwodnienia”.
	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni co najmniej 40 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.	Źródło danych: dokumentacja PZO (2021). Nieznacznie większa powierzchnia priorytetowego siedliska 91D0 w obszarze jest przede wszystkim wynikiem większej dokładności kartowania terenowego. Ponadto za siedlisko 91D0 uznano część siedlisk w przeszłości kwalifikowanych jako siedliska nieleśne (np. 7140).
	Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie oceny FV.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010) po modyfikacji.

<p>91D0* Bory i lasy bagienne (Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne</p>		<p>Występowanie co najmniej 50% następujących gatunków charakterystycznych (roślin naczyniowych), w tym co najmniej 2 gatunków torfowców (dla poszczególnych podtypów), w obrębie przynajmniej 75% stanowisk siedliska: <i>Ledum palustre, Vaccinium uliginosum, Eriophorum vaginatum, Oxycoccus palustris, Andromeda polifolia, Lycopodium annotinum, Menyanthes trifoliata, Empetrum nigrum, Erica tetralix, Comarum palustre, Aulacomnium palustre, Sphagnum palustre, Sphagnum fallax, Sphagnum capillifolium, Sphagnum squarrosum, Sphagnum teres.</i></p> <p>Drzewostan w zależności od podtypu tworzą występujące w różnych proporcjach: sosna zwyczajna, brzoza omszona, olsza czarna.</p>	<p>Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).</p>
	Gatunki dominujące	<p>Utrzymanie oceny U2.</p> <p>W jednej z warstw dominuje inny gatunek, niż zwykle występujący naturalnie w zbiorowisku roślinnym (trzęślica modra lub gatunki typowe dla borów).</p> <p>Utrzymanie co najmniej oceny U2 wskaźnika na wszystkich stanowiskach siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010).</p> <p>Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).</p>
	Inwazyjne gatunki obce w runie	<p>Utrzymanie oceny U1.</p> <p>Obecny najwyżej jeden gatunek – nieliczny lub sporadyczny (głównie gatunki obcych mchów brunatnych)..</p> <p>Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 50% stanowisk w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010).</p> <p>Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).</p>
	Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	<p>Utrzymanie oceny U2.</p> <p>W płatach siedliska występuje licznie trzęślica modra lub inne gatunki ekspansywne (jeżyny,</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010).</p> <p>Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).</p>

		gatunki borowe). Utrzymanie oceny U2 wskaźnika w obrębie wszystkich stanowisk w obszarze.	
	Uwodnienie	Utrzymanie oceny U2. Siedliska w stanie silnego przesuszenia. Utrzymanie oceny U2 wskaźnika w obrębie wszystkich stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Wiek drzewostanu	Udział drzew starszych niż 100 lat > 20% (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% stanowisk w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	Osiągnięcie oceny FV. Siedlisko bez gatunków obcych geograficznie. Obecne co najwyżej pojedyncze egzemplarze nie wskazujące na ekspansję. Osiągnięcie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	Utrzymanie oceny FV. Siedlisko bez gatunków obcych ekologicznie. Obecne co najwyżej pojedyncze egzemplarze nie wskazujące na ekspansję. Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Naturalne odnowienie drzewostanu	Utrzymanie oceny U1. Płaty siedliska z naturalnym odnowieniem właściwego drzewostanu ale nielicznym. Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Martwe drewno leżące lub stojące > 3m	Osiągnięcie oceny FV.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ

	długości i 30 cm grubości	Martwe drewno >3szt./ha (FV). Osiągnięcie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% powierzchni siedliska w obszarze.	(2010). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Występowanie mchów torfowców	Utrzymanie oceny U2. Wyraźnie obniżone pokrycie torfowców < 20%. Utrzymanie oceny U2 wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Występowanie charakterystycznych krzewinek	Utrzymanie oceny FV. Typowe krzewinki występują z naturalną obfitością (m.in. <i>Ledum palustre</i> , <i>Vaccinium uliginosum</i> , <i>Empetrum nigrum</i> , <i>Erica tetralix</i>). Dotyczy borów i brzeziny bagiennych. Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 50% stanowisk w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Pionowa struktura roślinności	Utrzymanie oceny U1. Struktura pionowa antropogenicznie zmieniona lecz zróżnicowana. Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Utrzymanie oceny FV. Brak śladów zniszczenia runa i gleby. Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010). Źródło danych: dokumentacja PZO (2021).
	Ogólny cel ochrony	Utrzymanie siedliska w stanie złym (U2).	Siedlisko reprezentowane przez podtypy: bór bagienny <i>Vaccinio uliginosi</i> – <i>Pinetum</i> , rzadziej brzezina bagienna

			<p><i>Vaccinio uliginosi – Betuletum pubescentis</i>, w tym postaciach inicjalne, przejściowe oraz stadia degeneracyjne. Celem jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez poprawę lub utrzymanie stanu poszczególnych wskaźników jeśli pozwolą na to naturalne procesy. Niemożliwe jest osiągnięcie właściwego (FV) a nawet niezadawalającego (U1) stanu ze względu na: zbyt silne przesuszenie wywołane zmianami klimatycznymi (susze) lub dawnymi melioracjami/pozyskiwaniem torfu, ekspansję trzęślicy modrej oraz innych gatunków.</p>
--	--	--	--

